

REpte BIOÈTIC 4: DOPATGE

La Carlota se sentia pletòrica de forces, tot i haver estat entrenant molt durament aquell matí. Faltava poc per les olímpades i estava en millor forma que mai. A menys que passés una desgràcia, segur que s'enduria una medalla. Si no fos perquè tenia com a norma no llegir cap diari durant els dies previs a un esdeveniment important, s'hauria adonat que la majoria de periodistes esportius anava encara més enllà: tenien molt clar que l'or era seu; només es tractava d'una formalitat.

Unes setmanes més tard, els participants de la final dels cent metres lllisos es preparen a la zona que hi ha abans de la línia de sortida. Alguns caminen nerviosos amunt i avall, però la Carlota està concentrada.. Aquests dies a la Vila Olímpica, un nom ha sonat més que el seu. Tothom comenta els resultats sorprenents de la Na Ling, una atleta de la qual ningú no havia sentit a parlar abans de la competició. Però havia fet uns temps excel·lents a les curses classificatòries i havia guanyat la seva semifinal còmodament. Avui correrà al carrer set.

El jutge les indica que vagin cap als seus llocs. Les atletes saluden l'afició a mida que sonen els seus noms pels altaveus i es col·loquen a la línia de sortida. Preparades... Llestes... Se sent el tret de la pistola.

La Carlota fa una bona arrencada, continua amb força durant tota la cursa i encara el tram final amb un avantatge clar. Però quan ja té la línia d'arribada a tocar, s'adona que algú l'està avançant per la dreta. La Na Ling creua un parell de passes per davant d'ella.

La Carlota s'ha de conformar amb la medalla de plata. Ha fet tot el que ha pogut, hauria d'estar contenta, però enlloc d'això està enfonsada. Com pot ser la que la Na Ling s'hagi tornat tan bona de cop i volta?", pensa.

Després d'una tarda esgotadora concedint entrevistes, la Na Ling torna a la seva habitació amb la medalla d'or penjant-li del coll. Té una estranya barreja de sensacions dins el cap.. Sabia que una victòria generaria molt rebombori, però això és més intens del que s'esperava.

Els periodistes han sigut escèptics des del principi. Degut a la sobtada aparició en escena de la Na Ling, estava clar que sospitaven que havia pres alguna mena de substància prohibida per millorar la seva actuació. Poden especular tot el que vulguin, que ella sap la veritat. S'equivocaven de mig a mig si es pensaven que havia estat prenent esteroides. L'ajut que havia rebut dels metges que treballaven per l'equip nacional era molt més sofisticat. Havien usat unes tècniques noves de transferència de gens per aconseguir que els músculs de la Na Ling fossin més efectius. Les proves sortien negatives: no hi havia substàncies sintètiques a la seva sang. Tot el que havia afegit al seu cos està disponible en la natura, almenys per aquells que tenen els gens adequats. Això no és fer trampes, oi?

Els metges del projecte l'havien persuadit explicant-li que només li havien donat una dosi extra d'uns gens que ja es troben habitualment al cos. El que passa és que alguns afortunats tenen "bons gens" des que neixen, uns que funcionen més efectivament, que són més potents. No han fet res per merèixer-los. Això sí que és injust! Els metges simplement estaven anivellant la balança, donant-li l'oportunitat de ser com aquells amb més sort, d'aconseguir el que la Natura li havia negat en un principi.

Havia estat totalment d'acord amb els seus metges... fins avui. Havia guanyat. Era la campiona olímpica. Seria rica i famosa. Llavors per què dubtava si havia fet el més correcte?

QÜESTIONS PER AL DEBAT

- Hem de permetre que els atletes prenguin substàncies que milloren el seu rendiment? I si aquestes no tenen efectes secundaris potencialment greus? O potser la societat està pressionant de forma injusta els esportistes per a rendir cada vegada més?
- És realment tan diferent el dopatge genètic de prendre compostos químics? fent trampes?
- Si fossis atleta i tinguessis la possibilitat d'usar el dopatge genètic sense que ningú ho pogués detectar, ho faries? Et sentiries bé guanyant en una situació com aquesta?
- I si poguessis "millorar-te" en algun aspecte de la vida de cada (per exemple, poder treballar més hores sense cansar-te, o estudiar més efectivament), et sentiries temptat, si no fos perillós? Fins on arribaries per ser el millor en el que fas?

VOCABULARI ESSENCIAL

Dopatge: en el món dels esports, prendre substàncies prohibides per tal d'augmentar el rendiment. Es pot considerar una forma de *millora*.

Millora: qualsevol intervenció feta a un individu sa que no va dirigida a curar una malaltia. És l'oposat de Tractament, que és una intervenció amb la intenció de curar una malaltia.

Esteroides: en el camp del dopatge, hormones sintètiques derivades de la testosterona que s'usen per generar massa muscular. Les més comuns són la nandrolona i la pròpia testosterona.

EPO: eritropoetina, una hormona natural que fa que el cos fabriqui més glòbuls vermells, les cèl·lules de la sang que transporten oxigen. Una forma sintètica d'aquesta hormona s'ha usat il·legalment en competicions.

Teràpia gènica: un nou procediment mèdic que intenta curar malalties introduint gens a les cèl·lules que no funcionen adequadament. Malgrat el seu potencial, encara hi ha una sèrie de factors tècnics que limiten el seu us general.

Dopatge genètic: una tècnica que consisteix en fer arribar certs gens a les cèl·lules de l'organisme i que pot ser usada per millorar el rendiment. Es basa en els principis de la teràpia gènica. Degut a les dificultats tècniques que encara existeixen, és poc probable que s'hagi usat en competicions.

Ciborg: un organisme viu que ha estat millorat amb parts mecàniques afegides a la seva base biològica. El nom es va popularitzar als anys seixanta del segle passat.

Biònic: relatiu a qualsevol combinació de biologia i electrònica. És una paraula inventada pel metge americà Jake E. Steele l'any 1958. Es pot referir a un objecte dissenyat imitant les formes que es troben en la natura, per exemple. En medicina, indica substituir parts del cos per pròtesis mecàniques.

Transhumanisme: teoria filosòfica que proposa que hem d'usar tots els recursos disponibles per millorar les habilitats i capacitats dels humans. Els qui s'hi oposen a vegades reben el nom de Bioconservadors.

Posthumà: un humà que ha estat substancialment modificat o millorat.